

Slovenské pohľady

ROČNÍK 79

1963

Šéfredaktor
MILAN FERKO

Redaktori
JOZEF BŽOCH (do č. 10), JOZEF KOT, MILAN ŠUTOVEC (od č. 6), JÚLIUS
VANOVIČ (od č. 7)

Externí redaktori
MILAN HAMADA, STANISLAV ŠMATLAK

Redakčná rada
T. BÁBI, J. BALÁŽ, J. FELIX, J. HÁJEK, P. HOROV, F. IVANČOV, I. KUSÝ,
E. LEHUTA, A. MATUŠKA, V. MIHÁLIK, V. MINÁČ, L. MOKRÝ, P. NEMEC,
J. NOGE, M. PIŠÚT, A. PLÁVKA, J. ROZNER, S. ŽÁRY

Grafická úprava
NAĎA RAPPENSBERGEROVÁ A TIBOR HRABOVSKÝ

VYDÁVA VYDAVATELSTVO SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ V BRATISLAVE,
TLAČ POLYGRAFICKÉ ZÁVODY 03 V TRNAVE

OBSAH

79. ročníka Slovenských pohľadov

ČLANKY

a) pôvodné

	číslo	strana
Anketa Webern a hudba dneška	12	91
Balgha P.: Hovoríť pravdu	10	54
Beseda o knižnej distribúcii (R. Moric, J. Ferencík, J. Hajko, M. Ferko, B. Brix, J. Princ, V. Neštiak, I. Polák, St. Šmatlák)	6	34
Beseda o filmovej tvorbe (J. Tallo, E. Lehuta, I. Bukovčan, L. Ťažký, J. Mináč, P. Balgha, T. Vichta, E. Grečner, L. Filan, M. Ferko, A. Bednár)	8	59
Biathová K.: Syntéza umení, základ nového životného slohu	5	124
Blažková J.: Literatúra je skvelá vec	10	65
Bob J.: Mináčova ilustrácia problémov	1	79
Bystřina I.: O umení z pozície spotrebiteľa	11	64
Cigerová V.: Chvilka s Denisom Diderotom	10	131
Čepan O.: Vzťah kritiky, esejistiky a literárnej vedy	1	21
Černý V.: Hrst poznámok a kafkovskom románe a o Kafkovskom svete Dedinský M. M.: Poznámky k histórii, vzniku a vývinu slovenskej lit. avantgardy	10 3	80 26
Diskusia o našej architektúre (Z. Kostrová, inž. arch. M. Marcinka, inž. arch. F. Milučký, D. Tatarka)	1	104
Diskusia Medzinárodne o próze (J. Trefulka, J. Noge)	3	7
Prvý deň (R. Matuszewski, J. Glazarová, M. Kundera, L. Mňačko, M. Majerová, J. Klíma, J. Kot, J. Škvorecký, A. Hykisch)	4	14
Druhý deň (J. Putík, T. Popovici, J. Blažková, J. Hájek, I. Kusý, J. Bondarev, I. Király, Ch. Wolfová)	4	52
Tretí deň (J. Honzík, F. Benhart, A. G. Dementiev, M. Drozda, L. Jonke, A. Lustig)	5	25
Drug Š.: DAV a davisti	3	7
DAV a Sovietsky sväz	4	11
Slovo do diskusie o avantgarde	4	43
Ankety DAVu o Sovietskom sväze	10	11

	číslo	strana
Faltin P.: Montaggio in memoriam A. Webern	12	86
Felix J.: O francúzskom antirománe	5	34
Goldstücker E.: Kafkov Kurič	7	93
Grebeničková R.: Franz Kafka a expresionisti	7	78
Gregorec J.: Pri prameňoch poézie F. Kráľa	3	42
Gregorová M.: Umenie románu a román ako umenie	2	63
Balzac a súčasná francúzska próza	4	97
Problémy ľudského svedomia v diele Alberta Camusa	6	112
Simone de Beauvoir a jej memoáre	10	102
Chvála literatúry	12	32
Hamada M.: Smutno z veršov	4	124
Integrácia človeka	8	28
O morálke a moralizovaní v literatúre	9	55
Úvaha trochu osobná	10	8
Marginálie	12	40
Novomeský básnik	12	8
Heřman Z.: Kryštalizácia nových hodnôt v českej poézii pre deti	6	21
Hrivnák P.: Rakúska literatúra	12	18
Hykisch A.: Máme strach pred strachom?	7	111
Niet úniku pred myslením	10	74
Charous E.: Hašek a Slovensko	4	85
Choma V.: Pri počiatkoch	11	22
Ivančíková H.: Čapkovické konfrontácie na okraj americkej monografie o K. Čapkovi	5	114
Ešte k Dejinám svetovej literatúry	12	114
Mnohosť kľúčov čiže boj za zmodernizovanie teoretického vedomia	6	98
Jesenská Z.: Dve kapitoly z rozpomienok	4	1
Johánides J.: Glosa	10	60
Kaliský R.: Odchod zo scény	2	60
Kirschnerová M.: Smelosť sebapoznania	7	117
Knězek L.: Ako vychádzal DAV	7	13
Slovensko — Kirgízia 1931	11	19
Kochol V.: Štúrovskí básnici v dnešnej češtine	3	104
.	4	112
Korešpondencia DAVu	8	35
Kosík K.: Kafka a Hašek alebo o provincionalizme a svetovosti	4	80
Kostrová Z.: Architekt a výtvarník	1	101
Kot J.: Prvé predstavenie	10	1
Marginálie	12	40
Kováč B.: Čo s vojnovou tematikou v literatúre	2	5
Kužel D.: Ist do podstaty	10	34
Lehuta E.: Šieste divadelné Karlove Vary	8	79
Leskovjanová M.: Vjazd do svetovej manéže	2	82
Literatúra 1963	12	1
List československých spisovateľov ÚV KSČ	7	35
Macourek M. — Sus O.: Kreslený humor včera a dnes	4	90
Malíková M.: Slovo o naivnom umení	8	117
Matuška A.: Svet a my	1	1
Slovo o literárnej vede a kritike	1	17
Dominik Tatarka päťdesiatročný	3	94
Minárik K.: Problémy rozvoja vedy	6	1
M. K.: V. Kubal	1	82
Ernst von Trix	2	80
Bidstrup	3	86
Albert Dubout	5	132
Saul Steinberg	6	131
László Réber	7	132
Zbigniew Lengren	8	123
Josef Čapek	9	134
Nedokončená diskusia	11	80
Moric R.: Hlad po knihe, či chlad ku knihe	6	34
(n): Na okraj dvoch jánošíkovských výročí	8	55

	číslo	strana
Neznáme listy P. Jilemnického a E. Urxa (poznámky P. Vongrej)	6	66
Okáli I.: Pravda a sila čísiel	9	65
Okáli D.: Poznámky o avantgarde	12	62
Pašteka J.: Kafkovská mozaika	7	51
Pavlík—Gajdošík J.: Bojíme sa prievanu?	9	1
Pečko V.: Literatúra v čase a pohybe	3	73
Red.: Na záver diskusie (V. Mináč: Nikdy nie si sama)	3	82
Vzácný náš priateľ súdruh D. Tatarka	3	93
Otvorený list spisovateľským sväzom	5	1
Mobilizácia síl	5	13
Dve retrospektívy	11	1
Sedlák J.: O turpizme, realizme a jednom literárnom spore	4	106
O probléme zaangažovania, literárnom nihilizme a o zmysle literatúry	11	118
Proti konvenciám života a poézie	12	57
Selucký R.: Česi a Slováci	9	32
Sviták I.: Experimenty s románom	11	91
Škvorecký J.: Vplyvy a čo s tým súvisí	1	92
Špitzer J.: Medzinárodne o próze. (Slovo na záver)	5	46
Pravdu o Slovenskom národnom povstaní	8	1
Števček P.: K metóde literárnej kritiky	1	16
Šútovec M.: Marginálie	12	40
Talio J.: O aristokratizácii umenia z pozície konzumenta	7	40
Tatarka D.: Polohlasom pred sjazdom spisovateľov	3	1
Tažký L.: Nikto nie je sám (polemika V. Mináč: Nikdy nie si sama)	1	55
Juhoslávia má všetko	9	77
O mladých, tvorbe a o politike	10	47
Terray E.: Spor o vstupné vízum	7	103
Truhlář B.: Urx a koncepcia socialistickej literatúry	5	77
Valentovič J.: Spomienka na kolportovanie DAVU	7	22
Válková Z.: Nové spory, staré problémy	8	87
Vanovič J.: Storočná Matica alebo vedomie kontinuity	8	52
Nielen útek od filozofie	9	16
O ľudskú totalitu v mladej próze	10	27
Črta k portrétu Júliusa Barča-Ivana	12	21
Váross M.: K tvorivému profilu Petra Matejku	6	76
Valehrach B.: O dozrievaní naivnej generácie	2	33
Wasserberger I.: Šesť otázok a šesť odpovedí	12	120

b) preložené

Braque G.: O sebe (prel. P. Wincer)	12	109
Erenburg I.: Ľudia, roky, život (prel. Y. Gáfríková)	6	92
Felheim M.: Americká próza v šesťdesiatych rokoch (prel. J. K.)	8	97
Grillet A. Robbe: Čím merať vynálezcu mlery (prel. A. Kalinová)	12	58
Jerger H.: Lyrická vlna (prel. G. Mačugová)	12	49
Hemingway E.: Dva neznáme listy Hemingwaya	1	85
Király I.: Diskusné boje v maďarskej literatúre	9	113
Mazur M.: Kybernetika a umenie (prel. R. Turňa)	1	41
Zoran M.: Súčasná juhoslovanská poézia (prel. D. K.)	9	79
Żołąkowski S.: Návrhy na kritickú úvahu (prel. J. Sedlák)	10	117

PRÓZA

a) pôvodná

Balgha P.: Miesto na zemi	10	70
	11	71
	12	23
Bednár V.: Uhni, lebo ťa zadrávím	9	40
Beneš J.: V štvrtok v noci	5	35
Benhur F.: Loktibrada pod Tatrami	9	108
Blažková J.: Podrobný životopis	1	33
Minusky	10	49
O výlete do starých čias	11	50
Branald A.: Veľké ilúzie	2	15

	číslo	strana
Čomaj J.: Hviezda, Ťmera	3	103
Dvořák P.: Kobylka, V kaviarni, v galérii	2	62
Granč L.: Obraz	6	63
Heraldová E.: Svetielko	4	103
Hykisch A.: Kvetý pre Austráliu	1	9
Nada	8	150
	9	149
	10	152
	11	142
	12	148
Chmelík B.: Varíme zdravo, chutne a hospodárne	8	121
Janovic T.: Veľké slová	1	84
Ruka, Veľryba	5	43
Margaréty, Okuliare	10	32
Jarunková K.: Jediná	9	22
Jilemnický P.: Kalendárový príbeh	11	15
O slovenskej literatúre medzi kirgizskými spisovateľmi	11	17
Johanides J.: Spomienka na upokojenie	10	12
Kaliský R.: Diabol pokušenia	4	27
Karvaš P.: Z apokryfov	9	6
Kot J.: Smrť futbalového rozhodcu	10	36
Kostka M.: Ars poetica, Linka, Literária, Mikropovedka, Originalita, Poézia	10	57
Lenčo J.: Lampáš, Balada o drevorubačovi, Tajomstvo, Rozprávka pre najmenších, Starodávna legenda	10	66
Milčák J.: Pastieri a kozy	4	50
Mňačko L.: Guľka na vodomete	7	28
Záhrada mučenia	8	13
Moric R.: Hlboká orba	8	44
Satinský J. — Lasica M.: Nezmar	11	113
Suchánová Z.: Růž neplatí	6	46
	7	150
Szelepcsényi J.: Iba desať korún	6	29
Sevčovič P.: Mesto plné chlapov	3	46
Šikula V.: Tancuj, tancuj	5	17
Tichý E.: Fredo	12	124
Švenková V.: Keď leto vrcholí	6	9
Tažký L.: Urlaubzug	1	111
	2	86
Tallo J.: Balada o veveričke	6	79
Cestopis	2	39
Ich prvý ples	3	41
Mikrodekameron	9	74
Perikles a Caligula čiže Bublinec likviduje rozpory	3	89
Taussig P.: Jonatan, Až budem klasikom	6	129
Satiry	12	118
Vanek M.: Snehulienka a sedem trpaslíkov	2	45
Viktor G.: Vylúčený	8	125
Nox et solitudo	11	106

b) preložené

Aksionov V.: Pomaranče z Maroka (prel. V. Baštová)	6	81
Beauvoir S. de: Trio, Pozvaná (prel. M. Gregorová)	10	105
Belyj A.: Návrat (prel. R. Dvořáková-Žiaranová)	11	26
Becher W.: Len besný pes (prel. M. Formánková)	4	64
Bondarev J.: Tíšina (prel. V. Marušíaková)	1	75
Brandys K.: Z listov pre pani Z. (prel. P. Wincer)	10	124
Bulatovič M.: Červený kohút letí k nebu (prel. A. Vrbacký)	9	95
Camus A.: Mor (prel. M. Gregorová)	6	125
Civini S.: Nemý robotník (prel. M. Pažitka)	5	105
Déry T.: Láska (prel. J. Petrovič)	12	71
Erenburg I.: Eudia, roky, život (prel. Y. Gáfriková)	5	91

	číslo	strana
Faulkner W.: Červené listie (prel. J. Kot)	3	56
Goytisolo J.: Na pláži (prel. V. Oleríny)	8	101
Heltai J.: Kameň mudrcov (prel. J. Petrovič)	5	120
Ilf I. — Petrov J.: Intrigy (prel. I. Králik)	11	62
Kafka F.: Ortieľ (prel. P. Bžochová)	7	87
Majster hladovky (prel. P. Bžochová)	7	72
Susedná dedina, Poseidon (prel. P. Bžochová)	7	102
Šaty, Poľovník Gracchus (prel. P. Bžochová)	7	107
Kazakievič E.: Z denníkov (prel. Š. Janík)	11	55
Koneckij V.: Ešte o vojne (prel. I. Králik)	5	60
Koževnikov V.: Deň letiaci (prel. G. F.)	2	57
Krleža M.: Zástavy (prel. A. Vrbacký)	9	85
Krzysztoń J.: Zlatá svadba (prel. P. Wincer)	12	94
Pišňák B.: Smrti (prel. V. Marušiaková)	11	39
Rea D.: Capuccio (prel. M. Pažitka)	5	109
Rebreanu V.: Dom, Večera (prel. M. Resutík)	12	
Rudnicki A.: Zo športového zápisníka (prel. P. Wincer)	3	78
Sartre J. P.: Múr (prel. V. Halenár)	6	101
Semionov J.: Zachráňte polárnu stanicu 9 (prel. V. Baštová)	8	90
Solženicyn A.: Jeden deň Ivana Denysoviča (prel. A. Vrbacký)	1	154
(prel. M. Andráš)	2	128
	3	131
	8	112
Terlecki W.: Exhumácia (prel. B. Sedláková)		
Toman W.: Busseho svetové divadlo, To ešte boli časy, Tak sme obaja v brnení (prel. P. Hrivnák)	12	104
Trefjakov S. M.: Bert Brecht (prel. V. Marušiaková)	11	34
Warren P. R.: Jaskyňa (prel. M. Gregorová)	1	96
	2	68
Weyrauch W.: Prípravy na zavraždenie tyrana (prel. J. Lenčo)	12	43
Zoščenko M.: Galoša, Krádež (prel. V. Marušiaková)	11	46

DRÁMA

Barč-Ivan J.: Koniec	12	13
Lastica M. — Satinský J.: Tri dni ma naháňali	8	73
Rusnák I.: ...alebo nikdy	3	17

POÉZIA

a) pôvodná

Antalová E.: Bez nadpisov	12	31
Brezouský J.: Antipoézia	8	58
Diviš I.: Kdo má žízeň	11	105
Fabry R.: V lietadle nad Saharou, Som Ghana, Večery v Akre	1	51
Haruštiak D.: Revolúcia dynamit, Strom, Kryptogram	6	60
Holan V.: Smrt si jde pro básnika	8	5
Holub M.: Jezdci, A co je nového	11	69
Hupka G.: Pred úsvitom, Víno pod kožou	4	42
Kováč M.: Rodokmeň, Zlatá brána otvorená	2	28
Návšteva, Rozprávka, Okno, Starý príbeh, Zpráva, Jeho smrť	10	42
Kováčik M.: Nočný klub, O možnostiach železa, Monológ ľavej spojky, Psychoanalýza ľavej spojky pred prihrávkou	8	33
Kupec I.: Requiem	7	24
Lajčák M.: Doma, Španielska balada, Otcovia a deti, Čakanie v letnej záhrade, Svedok, Sestrám, Terezky, R — Moskva — Saratov	3	13
Marčok V.: Železo, Citím v sebe riekú	4	11
Milota V.: Kouzla, Planeta bouří, Vábení, Pokora, Říše tanků	7	49
Novomeský L.: Idúcky domov po rokoch a spomienkach	5	7
To strašlivé, Kondotier	12	6
Ondruš J.: Falošne	5	33
Oheň, Oswieciński popól	9	4
Piávka A.: Nad hrobom cimbalistu, Štyridsaťročná	12	61

	číslo	strana
<i>Šikula V.</i> : Taký zvláštny dážd	3	55
<i>Švenk L.</i> : Ako som sa učil abecedu, Diakritické znamienko	4	110
<i>Tinák B.</i> : Balada o koňoch, V tábore	5	83
Hľadanie, Vyznanie, Hrobár na fakulte medicíny	6	26
<i>Turčány V.</i> : Kurivo, Tretí rok v italskej, Mesto v hmle, V toku	1	26
Zo sklárne, Džbány, Jesenné variácie	7	36
<i>Válek M.</i> : Poviedka s osou	10	3

b) preložené

<i>Achmatovová A.</i> : Básne (prel. R. Skukálek)	11	44
<i>Apollinaire G.</i> : Naprieč Európou (prel. P. Bunčák)	11	88
<i>Cigánska pieseň</i> (prel. D. Banga)	6	126
<i>Davičo O.</i> : Rozlúčka, Keď vravím smrť a ľúbim (prel. A. Vrbacký a J. Buzássy)	9	83
<i>Drozdzowski B.</i> : Prečo, Stoická filozofia, Samota, V cukrárni, Ach, dovoľ mi vzdychnúť (prel. J. Hvišč a I. Mojík)	6	89
<i>Galczyński K. I.</i> : Piesne (prel. J. Stacho)	12	83
<i>Chančev V.</i> : Z poézie (prel. M. Ferko)	12	96
<i>Chlebnikov V.</i> : Mlat (prel. M. Ferko)	11	32
<i>Jevtušenko J.</i> : Opúšťajú nás matky, Rozhovor s americkým spisovateľom (prel. R. Skukálek)	8	85
<i>Kirsch R.</i> : Chorál (prel. L. Šimon)	12	53
<i>Krklec K.</i> : Strach, Hmla (prel. P. Horov a A. Vrbacký)	9	92
<i>Kunert G.</i> : Spev o veľkom smäde z tečúcich riek (prel. L. Šimon)	12	53
<i>Kunze R.</i> : Básne (prel. L. Šimon)	12	53
<i>Levitanskij J.</i> : Melón, Načo je trkvasovi more, Tohoročný sneh, Cibula, Zástavy, Portrét (prel. J. Mihalkovič a L. Feldek)	11	59
<i>Lugovskij V.</i> : Cesta do hôr (prel. M. Ferko)	5	53
<i>Maksimovičová D.</i> : Pre Márie Magdalény, Pre prostých (prel. J. Jankovič a J. Majerník)	9	106
<i>Mandelštam O.</i> : Tristia (prel. J. Mihalkovič)	11	53
<i>Majakovskij V.</i> : Tak sa zo mňa stal pes (prel. R. Skukálek)	11	20
<i>Mežlaitis E.</i> : Hlas, Ikar, Láska (prel. M. Ferko)	2	51
<i>Michaux H.</i> : To ide na mňa dávenie a či smrť? Kričať, Tichý človek, Pero mal boľavý prst, Môj kráľ, Vrátiť sa, Budúcnosť (prel. A. Marenčin)	10	97
<i>Okopenko A.</i> : Z básní (prel. J. Buzássy a P. Hrivnák)	12	102
<i>Fasternak B.</i> : Noc (prel. L. Novomeský a J. Ferenčík)	11	2
Z veršov (prel. L. Novomeský a J. Ferenčík)	11	36
<i>Poliziano A.</i> : Básne (prel. V. Turčány)	5	101
<i>Prévert J.</i> : Sviatok, O čom si snila?, Limehouse, Miestny kolorit, Zametač, Okolo mňa sa krútil (prel. V. Reisel)	9	59
<i>Steiniger K.</i> : Útecha (prel. Šimon)	12	53
<i>Vinokurov J.</i> : Bolesť, Kôň (prel. J. Majerník)	1	77
<i>Voznesenskij A.</i> : Večer na stavbe, Kláštor, Goya, Balada bodky, Spev černocho, Antisvety (prel. M. Ferko)	10	112

AFORIZMY, EPIGRAMY

<i>Forbáth I.</i> : Aforizmy	9	38
<i>Janovic T.</i> : Aforizmy	5	157
Epigramy	1	63
Malé výmysly	1	62
Malé výmysly	5	113
Malé výmysly	8	95
<i>Kenda M.</i> : Z anatómie	5	157
<i>Kostka M.</i> : Úlomky	11	157
<i>Ilič H.</i> : Drobné myšlienky (prel. J. J.)	9	78
<i>Rochefoucauld Fr. duc de la</i> : Sentencie a maximy (prel. A. V. — B. M.)	9	28
<i>Sus O.</i> : Orizmy	6	59
<i>Tallo J.</i> : Zlomyselnosti	2	40
Rozhovory v záhrade rajskej	4	79
Na výške úloh, Trestné oznámenia	5	98

RECENZIE

<i>Blažková J.</i> : Aké skvelé je byť mužom (Hrabal: Perička na dně) . . .	6	136
<i>Rob J.</i> : Tadiaľ cesta nevedie (A. Chudoba: Kde pijú dúhy) . . .	1	132
Školský rok na dedine (J. Horák: Lukavická škola) . . .	2	105
Znova nad Mináčom (J. Noge: Prozaik V. Mináč) . . .	4	130
Iba na okraji (F. Čádra: Smrť v súmraku) . . .	7	129
Konjunkťúra 1963 (P. Ševčovič: Mesto plné chlapov) . . .	10	136
Baladická novela (G. Vladimov: Veľká ruda) . . .	11	120
Vykonštruovaná konfrontácia (M. Krno: Jastrabia poľana) . . .	12	128
<i>Hžoch J.</i> : Hľadanie ľudskej sympatie (D. Tatarka: Prútené kreslá) . . .	6	132
Šalda záverečný? (Šalda: Kritické projevy 1925—28) . . .	8	131
Amerika očami básnika (M. Holub: Anděl na kolečkách) . . .	9	129
(c): Malá dobrá provokácia (T. Janovic: Malá samoobsluha) . . .	11	121
<i>Doležalová-Vlčková A.</i> : Literáti a mandaríni (Wu ťing-c': Literáti a mandariní) . . .	6	141
<i>Drug Š.</i> : Dejiny druhý raz (M. Pišút: Dejiny slov. literatúry) . . .	1	128
<i>Furdík J.</i> : Z čias vojny (O. Rácz: Megtudtam, hogy élsz) . . .	11	127
<i>Gáfrik M.</i> : Od metafor k myšlienkam (J. Mihalkovič: Lútosť) . . .	3	112
<i>Gašparík M.</i> : Šafárikove Dejiny v slovenčine (P. J. Šafárik: Dejiny slovenského jazyka a literatúry všetkých nárečí) . . .	12	131
<i>Hamada M.</i> : Senzácie a hodnoty (P. Bunčák: Prostá reč) . . .	2	102
Tiež iba náhradná poézia (F. Andraščík: Brieždenie) . . .	8	127
Útok na konvencie (J. Kot: Poslední) . . .	9	123
Skutočnosť a konvencia (J. Johanides: Súkromie) . . .	10	134
Od záznamov k tvorbe (V. Mináč: Záznamy) . . .	12	126
<i>Horňák P.</i> : Vyslanci nudy (Th. Wilden: Vyslanci nudy) . . .	11	124
<i>Hvišč J.</i> : Román o Chopinovi (J. Broskiewicz: Podoba lásky) . . .	4	139
Rímsky zápisník (T. Breza: Bronzová brána) . . .	3	117
Jaroslav Iwaszkiewicz po prvý raz (J. Iwaszkiewicz: Slečný z Vlčian) . . .	6	140
Spomedzi poľských autorov (Żeromski: Szyfowská robota, J. Iwaszkiewicz: Dievčatá z Nowolipiek, W. Mach) . . .	12	133
<i>Hykisch A.</i> : K šlabikárom zajtrajška (Wiener: Kybernetika a spoločnosť) . . .	8	132
Každému ekonomika (R. Selucký: Každému chlieb, každému rúže) . . .	10	140
<i>ille M.</i> : Kundera — prozaik (Směšné lásky) . . .	12	133
<i>Ivaničková H.</i> : Portrét intelektuála Západu („The Intellectuals. A Contraversial Portrait“) . . .	1	136
<i>Janík Š.</i> : Iba zaostávanie? (M. Příbus: Šestka zo Starého Zámku) . . .	10	139
<i>J. B.</i> : Hitlerovi generáli pod lupou (L. A. Bezymenský: Hitlerovi generálové včera a dnes) . . .	9	132
Knihy o vojne (C. Jolly: Hledám své vrahy, A. Goes: Neklidná noc) . . .	11	124
—jm—: Zázračná puška (Zlatko Klátik: Zázračná puška) . . .	9	131
<i>J. V.</i> : Kniha o etike (Mila Machovec, Martin Marušiak: Etika a dnešok) . . .	12	133
(ju): Školská knižnica: (J. Kostra: Básne) . . .	9	131
<i>Kot J.</i> : Rytier zlatej hviezdy redivivus (J. Bodenek: Pod horami biele pláne) . . .	2	103
Z novej českej prózy (H. Bělohradská: Bez krásy, bez límce; A. Lustig: Dita Saxonová, J. Zábrana: Vražda pro štěstí; V. Lacina: Posada lhářů; J. Nesvadba: Výprava opačným směrem) . . .	3	115
Odvážny projekt s problémami (Kolektív: Dejiny svetovej literatúry) . . .	9	116
<i>Kováč B.</i> : Román o Michelangelovi (K. Schulz: Kameň a bolesť) . . .	10	138
<i>Kusý I.</i> : Šarkan odpútaný (K. Lazarová: Šarkan na reťazi) . . .	4	127
<i>Lehuta E.</i> : Příruční slovník naučný a niektoré sloveniká (Příruční slovník naučný A—F) . . .	5	137
<i>Mojík I.</i> : Od Brehma k Macourkovi (M. Macourek: Živočichopis) . . .	1	134
Dve z novej českej prózy (J. Marek: Za tebou stín; M. Smolík: Bezděčné kresby) . . .	2	106
Pod hviezdami smrti a lásky (J. Šotola: Hvězda Ypsilon) . . .	5	140
Nad Hikmetom v slovenčine . . .	12	133
<i>Naďubinský M.</i> : Literatúra pre kybernetu (Hofman: Králci ve vysoké trávě) . . .	4	138
... a moje recenzie (I. Čigánik: Moje verše) . . .	9	130
Zbytočná strata krvi (A. Hykisch: Stretol som ťa) . . .	10	135

	číslo	strana
Noge J.: Niečo tu chýba... (P. Jaroš: Popoludnie na terase)	7	125
Iba na povrchu (I. Gallo: Tvárou k príchodu)	11	116
O. S.: Sympatická kniha (Rekemčuk: Zelená mladost')	11	122
Petrík V.: Viac ako korešpondencia (Korešpondencia P. O. Hviezdoslava so S. H. Vajanským a J. Škultétym)	8	134
Pifko H.: Dve tváre všedného dňa (E. Gašparová: Prázdniny s rozpráv-kou, Slávna Javáčka)	11	118
Nevyužitá príležitosť (K. Jarunková: Zlatá sieť)	12	133
Pišút M.: Poľská monografia o K. Čapkovi (H. Ivaničková: K. Čapek čiže dráma humanistu)	2	108
Pohorský M.: Diskusia o Karlovi Čapkovi pokračuje (A. Matuška: Človek proti skaze)	9	119
Poliač J.: Úskalia beletrizovania (J. Horák: Strieborné hlbiny)	2	46
Nové dejiny českej literatúry pre deti (V. Stejskal: Moderní česká literatúra pro děti)	8	129
Popovič A.: Cesta do priestrannej budovy poezie (C. Kraus: Sládkovič)	4	136
Resutík M.: Krok späť (K. F. Sedláček: Životy žijú lidé)	1	135
Povstanie na pokračovanie (L. Mináčová: Kvet v ohni)	3	113
Sever P.: Svetlá i tieň neorealizmu (P. P. Pasolini: Búrliivý život)	5	136
Štiacký O.: Návrat Alfonza Bednára (A. Bednár: Dva stromy)	11	121
Šj.: Sociálny román (B. Ibañez: Vino z Jerezu)	11	125
Šk.: 2x z Akadémie (J. Ambruš: Vzájomné listy Jaroslava Vlčka a Jozefa Škultétyho; P. J. Šafárik: Dejiny slovanského jazyka a literatúry všetkých nárečí)	10	141
O satire podstatne a vtipne (O. Sus: Metamorfózy smíchu a vzteku)	11	122
Šmatlák S.: O detskej literatúre — teoreticky (V. Kovařík: Dětský svět M. Majerové, V. Pleva: Svět dítěte a kniha, Z. Heřman: Dobrodružné poznávání, Sborník: Rozpory a výhry dnešní dětské knihy, Stejskal: Moderní česká literatúra pro děti)	4	132
Viac než prísľub (J. Mokoš: Praskanie krvi)	5	134
Dobry úmysel je už trochu málo (J. Gregorec: Výboje prózy)	6	137
Báseň ako chlieb (M. Florian: Záznam o potopě)	9	124
Števček J.: Rekonštrukcia generácie (Hoffmeister: Předobrazy)	3	110
Tatarkov Človek na cestách (D. Tatarka: Človek na cestách)	7	126
Štraus T.: Problémy na pokračovanie (M. Váross: Teória realizmu)	2	109
—the—: Kniha o Mejerchoľdovi (K. Martinek: Mejerchoľd)	11	123
Tomáš K.: Chvála ľudskosti (E. Kazakevič: Čudný deň)	6	139
Truhlář B.: Příběh bezbranného života (L. Fuks: Pán Theodor Mundstock)	12	
(v.): Trikrát talianska próza (Carlo Casola: Bubeho dievča; Tiha naděje; Cesare Zavattini: Diabol som ja)	9	133
Zlatá ruža (K. Paustovskij: Zlatá ruža)	11	122
Vanovič J.: Prózy malých cieľov (Taký nepokojný vek)	6	134
Eseje o vzbure a sne (I. Kupec: Nesmrteľní)	8	128
Wasserberger I.: Premárnená príležitosť (V. Franchini: Tradícia dzezu)	8	135

POHĽADY NA ŽIVOT, KULTÚRU A UMENIE

1/140, 2/112, 3/119, 4/141, 5/142, 6/144, 7/134, 8/138, 9/136, 10/142, 11/128, 12/

REPRODUKČIE VÝTVARNÝCH DIEL

Afro (5), Alstetter (5), Borderie A. a V. Szekely (5), Braque G. (5), Brancusi C. (1), Capella C. (5), Corbusier L. (5), Cuevas J. L. (7), Čunderlík M. (9), Detoni M. (9), Eckerdt A. (10), Eichenberger (5), Ejzenštejn (11), Fila R. (1), Filatová (6), Gaudi A. (1), Goncarov A. (5), Hegedušič K. (9), Chapuis F. (5), Chmel V. (8), Jankovič J. (7, 8), Kremko J. (8), Kudorjarov B. (11), Lanko J. (11), Lardera B. (9), Laurens H. (1), Lisickij El. (11), Malevič K. (11), Mappelbaum M. (11), Michaux H. (11), Markunas (5), Matejka (6), Mikulka A. (3), Miro J. (1), Mofovský Vl. (8), Picasso (5), Rodhe L. (5), Rodin (5), Rodčenko A. (11), Schlemmer O. (1), Sokol K. (8), Stegovec T. (9), Stojkus A. (5), Szekely V. (5), Šagin I. (11), Tichý F. (1), Uher R. (12), Valocký D. (10), Villanueva (1), Wright F. L. (1), Zmeták E. (8), Zrzavý J. (2).

UMELECKÉ FOTOGRAFIE

Brezina O. (2), Belický K. (3, 5), Dziga Vertov (11), Janovský J. (4, 6, 7), Leixner A. (9, 10, 11), Lisickij El. (11), Majerník P. (8, 10), Pavlačka E. (7), Rodčenko A. (11), Schin R. (9), Šagin I. (11), Tmčík F. 8, 9, 10).

KARIKATÚRY

Bidstrup (3), Bosc (12), Čapek J. (9), Dubout A. (5), Ejzenštejn (11), Herold V. (12), Hlavatý V. (4), Jiránek V. (4), Kubal V. (1), Lengren (8), Mezřický J. (2), Nepraš K. (4), Pitra S. (4), Popovič (4, 7, 8), Réber L. (7), Steinberg S. (6), Steklík J. (4), Štěpán B. (4), Trix E. (2), Vanek M. (1, 9), Zábranský (9, 10, 11).

Keď vám televízna hlásateľka ohlási, že básne, ktoré práve odzneli v nedefinnej chvíľke poézie (16. XII. 1962), preložil Ivan Kupecký, prekvapí vás to trochu a zamyslíte sa; možno je to nový objav našej mladej literatúry? alebo sú vážne medzery vo vašich znalostiach nášho písomníctva? O chvíľu vám, pravdaže svitne, že básne preložil známy slovenský básnik a prekladateľ Ivan Kupec. Mladá sympatická hlásateľka, ktorá iste sama číta a recituje poéziu, sa zrejme pomýlila. Niekde však prestávajú omyly a začína sa čosi iné.

V tom istom čísle programového časopisu nášho rozhlasu a televízie, v ktorom sa avizuje spomenutá chvíľka poézie, ohlasuje sa aj brnenská inscenácia istej divadelnej hry. Podľa textu, ktorý si možno prečítať čierno na bielom (na rozdiel od omylov hlásateľiek, ktoré nie sú nikde zachytené), sa dotýčaná hra volá **Prvé cestovné**. Nikdy ste o takejto hre nepočuli, poteší vás, že pribúda nových dramatických prác a predstavíte si príbeh s cestovateľským námetom, podľa možnosti o mládeži a pre mládež, a zápletku o cestovnom, ktoré bolo treba zohnať, ktoré ukradli alebo ktoré zapísal niekto iný, aby sa cesta mohla uskutočniť. Fantázii sa medze nekladú. Vzápätí si však všimnete, že autorom hry, ktorú naša televízia avizuje pod titulom **Prvé cestovné**, je slávny sovietsky spisovateľ Vsevolod Višňovskij. Nemáte vedomie o tom, že by bol Višňovskij dakedy napísal hru s týmto názvom. Naproti tomu nepotrebuje veľa dôvtipu na to, aby ste si uvedomili, že názov **Prvé cestovné** vznikol otrocským, nepresným a nevzdelaným prekladom českého názvu **První jízdní**, čím sa mieni **Prvá jazdecká armáda** Buďonného.

Je to, pravdaže, lapsus trápny, zahanbujúci a svojim spôsobom otrasný. Ak niekto preložil svojho času **Liszt-utca** ako „Múčnu ulicu“ alebo **Kiss Ibolyu** ako „malú Ibolyu“, bol to zrejme ignorant. **Prvá jazdecká** je však slávnym dielom sovietskej a svetovej dramaturgie a človek nemusí byť zamestnaný v televízii, aby vedel, že Višňovskij nijaké **Prvé cestovné** nenapísal. Predstavte si, že text, vytlačený v časopise čs. rozhlasu a televízie, čítali okrem korektorov, redaktorov a technických spolupracovníkov aj **špecialisti**, ktorí zostavujú repertoár a zodpovedajú zaň. Človek si musí položiť otázku: Počuli niekedy o **Prvej jazdeckej**? O Vsevolodovi Višňovskom? A – počuli o dráme **Prvé cestovné**, ktorú by mohli v Brne naštudovať, cez všetky vysielace – a v bratislavskom časopise avizovať?

ea.

OBSAH

Alexander Matuška: Svet a my	1
Anton Hykisch: Kvety pre Austráliu	9
Alexander Matuška: Slovo o literárnej vede a kritike	14
Pavol Števček: K metóde literárnej kritiky	16
Oskar Čepan: Vzťah kritiky, esejistiky a literárnej vedy	21
Viliam Turčány: Básne	26
Jaroslava Blažková: Podrobný životopis	33
Marion Mazur: Kybernetika a umenie (prel. R. Turňa)	41
Rudolf Fabry: Básne	51
Ladislav Ťažký: Nikto nie je sám	56
Tomáš Janovic: Malé výmysly. Epigramy	62
Jurij Bondarev: Tíšina (prel. V. Marušiaková)	65
Jevgenij Vinokurov: Básne (prel. J. Majerník)	76
Jozef Bob: Mináčova ilustrácia problémov	78
M. K.: Viktor Kubal	82
Tomáš Janovic: Veľké slová	84
Dva neznáme listy E. Hemingwaya: (prel. Y. Gáfríková)	85
Jozef Škvorecký: Vplyvy a čo s tým súvisí (prel. P. V.)	92
Robert Penn Warren: Jaskyňa (prel. M. Gregorová)	96
Zita Kostrová: Architekt a výtvarník	101
O architektúre u nás okolo okrúhleho stola	104
Ladislav Ťažký: Urlaubzug	110
Štefan Drug: Dejiny druhý raz	128
Jozef Bob: Tadiaľ cesta nevedie	132
Ivan Mojík: Od Brehma k Macourkovi	134
Milan Resutík: Krok späť	135
Halina Ivaničková: Portrét intelektuála Západu	136
Pohľady na život, kultúru a umenie	140
Alexander Solženicyn: Jeden deň Ivana Denysoviča (prel. A. Vrbacký)	154

Zo svetovej architektúry ● reprodukcie prác R. Filu ● karikatúry V. Kubola a M. Vanka ● obálku s použitím fotografií J. Janovského, K. Grastyana a E. Pavlačku navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

Keď sme sa koncom minulého roka rozhodli uverejňovať na pokračovanie novelu A. Solženicyna, nevedeli sme, že niektoré časopisy v snahe predbehnúť (a bojíme sa, že vedome predbehnúť) literárny mesačník vrhnú sa na Jeden deň Ivana Denisoviča, a keď nie celú prácu, za každú cenu uverejnia z nej aspoň úryvky. A to sa stane práve v čase, keď mladý sovietsky prozaik Ju.ij Kazakov, nešetiac slovami obdivu o Solženicynovi, napíše: „Smúfte spolu s nami – tešte sa spolu s nami.“

Týždenníky Svet socializmu a Život sa len tešia. Prvý že má dobré vnadidlo na čitateľov po zvýšení ceny, a druhý, že hádam je na výške úloh, v popredí atď. A v podtexte obidva časopisy zrejme rátať s tým, že sa im to priráta k dobru, že dobre propagujú novú sovietskú literatúru. Naoko v tom nie je nič zlé. Nijako si nechceme prisvojovať monopolné výsady. Ale čitateľovi, ktorý si všima po celý rok oba časopisy i časopisy sovietske, zide nevdojak na um: prečo ako škuky skočili na Jeden deň Ivana Denisoviča, keď sovietske mesačníky i denníky priniesli v uplynulom roku celý rad nemenej zaujímavých práz? Prečo napríklad nesiahli za výbornou poviedkou E. Kazakeviča Nepriateľia, za novelou G. Vladimova Veľká ruda alebo za novou prácou. V. Koževnikova Letiaci deň? Zrejme im to nedošlo, lebo o týchto prácach nepriniesol zprávu TASS resp. CTK, ani N. Chruščov o nich nehovoril. Ale potom mali možnosť uverejniť výborné poviedky vhodné aj rozmerom aj témou – G. Šelesta alebo J. Jakovleva?

Bohužiaľ, ani tie sme nežili v našich obrázkových týždenníkoch. Ani tie, ani ďalšie. A tak je každému jasné, že redakciám išlo výlučne o senzáciu, a nie o uskutočnenie nejakého hlbokého, pravdivého a všestranného záujmu o sovietskú literatúru. Redakcia – najmä Svet socializmu – a zrejme proti tomuto tvrdeniu ohradia, ale fakt je fakt, a tento prípad len vypuklo ukázal všetok martinelizmus, náhodnosť a nezásadovosť pri propagovaní sovietskej literatúry. Akoby v SSSR teraz nevznikali diela s inou tematikou ako Solženicyn, akoby nebolo iných autorov a iných prúdov okrem tých najvyčytenejších zjavov. Človek sa neubrání paralele s tlačou na Západe – vieme, čo v Solženicynovom prípade robila.

Naša redakcia sa však bude snažiť tak ako dosiaľ aj naďalej podávať pravdivý, neskrtený obraz sovietskej literatúry – bez povrchnosti a senzáciečnosti.

Redakcia

OBSAH

Roman Kaliský: Odchod zo scény	1
Bohuš Kováč: Čo s vojnovou tematikou v literatúre	5
Adolf Branold: Veľké ilúzie	15
Mikuláš Kováč: Rodokmeň, Zlatá brána otvorená	28
Bohumil Valehrach: O dozrievaní naivnej generácie	33
Jozef Tallo: Cestopis, Zlomyselnosti	39
Marian Vanek: Snehulienka a sedem trpaslíkov	45
Ján Poliak: Úskalia beletrizovania	46
Eduardas Meželajtis: Hlas, Ikar, Láska, (prel. M. Ferko)	51
Vadim Koževnikov: Deň letiaci (prel. G. F.)	57
Pavol Dvořák: Kobylka, V kaviarni, V galérii	62
Mogda Gregorová: Umenie románu a román ako umenie	63
Robert Penn Warren: Jaskyňa (dokončenie; prel. M. Gregorová)	68
M. K.: Ernst von Trix	80
M. Leskovjanová: Vjazd do svetovej manéže na drevenom koni	82
Ladislav Tažký: Urlaubzug (dokončenie)	86
Milan Hamala: Senzácie a hodnoty	102
Jozef Kot: Rytier zlatej hviezdy redivivus	103
Jozef Bob: Školský rok na dedine	105
Ivan Mojík: Dve z novej českej prózy	106
Milan Pišút: Poľská monografia o K. Čapkovi	108
Tomáš Strauss: Problémy na pokračovanie	109
Pohľady na život, kultúru a umenia	112
Alexander Solženicyn: Jeden deň Ivana Denisoviča (pokračovanie; prel. M. Andráš)	128

Reprodukcie diel Františka Tichého a Jana Zrzavého ● umelecké fotografie Otokara Brezina ● karikatúry Jiřího Mezřického a Ernsta von Trixa ● obálku s použitím diel Fr. Tichého Loď a Jana Zrzavého Meditácia navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

o normách, mierach a o tom ostatnom

V januárovom čísle Plamena čítame vzdych Františka Benharta: „A keďže je u nás takých autorov, ako je Mináč, aby sa zdvihnutého ukazováčika nenaťahali a nezriekli sa svojich Marín a Žoržíkov len preto, že ich polemickosť a provokatívnosť trochu príliš prekračuje mieru normalizovanú pre Bratislavu a najbližšie okolie.“ Nepochybujeme o dobrom úmysle kritikomom, ani o tom, že takých autorov, ktorí si nezamieňajú tvorbu za slalom okolo ukazováčikov, a takých autorov, ako je Mináč, máme v našej literatúre ozaj neveľa. Zato už trochu menej sme presvedčení o tom, či kritik zafal správne, ak sa príčiny súčasných mináčovských polemík snaží hľadať v okejsi pomyseľnej „miere normalizovanej pre Bratislavu a najbližšie okolie“, alebo inými slovami: ak chce týmto diskusiami naoktetrovať provincionálny ráz. Zdanlivo to vychádza celkom virohodne: je tu autor prerastajúci svoje okolie a je tu nežľživá kritika, ktorá sa mu v tom snaží za každú cenu zabrániť. No tejto hypotéze možno veriť len dovtedy, kým sa neskonfrontuje so skutočným stavom vecí a kým sa nepoloží základná otázka: v čom je vlastne podstata „normalizovanej miery“, do ktorej sa provincionným kritikom nechce zmiesť Mináčova dvojnovela?

Pri všetkej polemikej jednostrannosti a improvizovanosti mináčovskej diskusie spor o Marínu a o Žoržíka nebol a nie je sporom o ich pripustnosť či nepripustnosť na mape slovenskej literatúry. Žiaden diskutér z Bratislavy ani z najbližšieho okolia nevyslovil názor, že Mináčova knižka poburuje, demoralizuje, zrádza literatúru na falošné chodníky. Pochybnosti sa začínajú až pri hodnotení výsledku Mináčovho experimentu: pri tom, ako spĺňa dvojnovela svojou umeleckou realizáciou nároky, ktoré sa u autora takých výnimočných kvalít nijako nemôžu pohybovať v bežnom literárnom priemere. A tak vysvitá, že inkriminovanou bratislavskou „mierou“ a „normou“ je celkom obyčajná (a možno pre niektorých ešte nie vždy celkom obyčajná) kritická náročnosť. A za ňu – tak si myslíme aj napriek Fr. Benhartovi – si slovenská kritika v nijakom prípade nemusí sypať popol na hlavu, i keď má to nešťastie, že poväčšine sídli v „Bratislave a najbližšom okolí“. A či – práve preto.

(r)

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 • ČÍSLO 3

OBSAH

Domínik Tatarka: Palohlasom pred sjazdom spisovateľov	1
Medzinárodne o próze (Ján Trefulka, Július Noge	7
Milan Lajčiak: Z niekoľkých zošitov	13
Igor Rusnák: . . . alebo nikdy	17
M. M. Dedinský: Poznámky k histórii, vzniku a vývinu slovenskej literárnej avantgardy	26
Jozef Tallo: Ich prvý ples	41
Ján Gregorc: Pri prameňoch poézie Fraňa Kráfa	42
Peter Ševčovič: Mesto plné chlapov (úryvok z románu)	46
Vincent Šikula: Taký zvláštny dážď	55
William Faulkner: Červené lístie (prel. J. Kot)	56
Valér Peľko: Literatúra v čase a v pohybe	73
Adolf Rudnicki: Zo športového zápisníka (prel. P. Wlncer)	78
Na záver diskusie	82
M. K.: Herluf Bidstrup	86
Jozef Tallo: Perikles a Caligula, Ako sa stal Kubo richtárom	89
Redakcia: Vzácny náš priateľ, súdruh Domínik Tatarka	92
Alexander Matuška: Domínik Tatarka päťdesiatročný	94
Ján Čomaj: Hviezda, Umera	103
Viktor Kochol: Štúrovskí básnici v dnešnej češtine	104
Ján Števec: Rekonštrukcia generácie	110
Michal Gárik: Oa metafor k myšlienkam	112
Milan Resutik: Povstanie na pokračovanie	113
Jozef Kot: Z novej českej prózy	115
Milan Hamada: Kritické pripomienky ku kritickéj ročenke	116
Jozef Hvišč: Rímsky zápisník	117
Pohľady na život, kultúru a umenie	119
Alexander Solženicyn: Jeden deň Ivana Denisoviča (dokončenie; prel. M. András)	131

V tomto čísle uverejňujeme reprodukcie prác A. Mikulku ● umelecké fotografie K. Belického ● karikatúry H. Bidstrupu ● obálku s použitím prác A. Mikulku navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský.

MAREC • 1963

karvašovi išlo o viac

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 ● ČÍSLO 4

OBSAH

Zora Jesenská: Dve kapitoly z rozpomienok . . .	1
William Marčok: Železo, Čítim v sebe riekú . . .	11
Medzinárodne o próze — Deň prvý	14
Roman Kaliský: Diabol pokušenia	27
Gustáv Hupka: Pred úsvitom, Víno pod kožou . . .	42
Štefan Drug: Slovo do diskusie o avantgarde . . .	43
Ján Milčák: Pastieri a kozy	50
Medzinárodne o próze — Deň druhý	52
Ulrich Becher: Len besný pes (prel. M. Formánková)	64
Jozef Tallo: Rozhovory v záhrade rajskej . . .	79
Karel Kosík: Kafka a Hašek alebo o provincionalizme a svetovosti	80
Emil Charous: Hašek a Slovensko	85
Miloš Macourek — Oleg Sus: Kreslený humor včera a dnes	90
Magda Gregorová: Balzac a súčasná francúzska próza	97
Eva Heraldová: Svetielko	103
Ján Sedláč: O turpizme, realizme a jednom literárnom spore	106
Ľudovít Švenk: Ako som sa učil abecedu, Diakritické znamienka	110
Viktor Kocbol: Štúrovský básnici v dnešnej češtine (dokončenie)	112
Milan Hamada: Smutno z veršov	124
Ivan Kusý: Šarkan odpútaný	127
Jozef Bob: Znova nad Mináčom	130
Stanislav Šmatlák: O detskej literatúre — teoreticky	132
Anton Popovič: Cesta do priestranej budovy poézie	136
Michal Nadubinský: Literatúra pre kybernetu . . .	138
Jozef Hvišč: Román o Chopinovi	139
Pohľady na život, kultúru a umenie	141

V tomto čísle uverejňujeme ukážky z prác súčasných českých karikaturistov (V. Hlavatý, V. Jiránek, J. Jirásek, K. Nepraš, Sv. Pitra; J. Steklík, B. Štěpán) ● umelecké fotografie J. Janovského ● kresby I. Popoviča ● oľákku s použitím kresby I. Popoviča navrhl N. Rappensbergerová a T. Hrabovský ● na 3. a 4. strane obálky prózy M. Vaňka.

Máloktoľrý článok z našej kultúrnej tlače mal taký široký a spontánny ohlas ako Karvašov článok Pre koho píšeme?, uverejnený pred niekoľkými týždňami v KZ. Diskutujú ľudia z najrozličnejších vrstiev a najrozličnejších profesií, dokazujú, že so slovenským čitateľom to nie je také zlé, ako tvrdí Karvaš, že je to však pravdepodobne horšie so slovenskou literatúrou, že otázka mala skôr znieť ako a čo píšeme, atď. Povyslovovali sa tu — chvalabohu! — višeliaké názory, ne na jedno zabudol tuším každý, kto sa do diskusie zamiešal: Karvašov článok má aj svoj podtext, je omnoho prenikavejší a smelší v tom, čo naznačuje, než v tom, čo vyslovuje. Zdá sa nám totiž, že nejde iba o školskú výchovu k literatúre, resp. že školská výchova sa tu chápe už len ako produkt a výraz čohosi omnoho závažnejšieho, čo sa už netýka len literatúry, ale celého nášho života. Keď domyslíme vec do konca, Karvašovo varovné slovo mieri k onomu javu, ktorý by sme z nedostatku iného termínu nazvali dehumanizáciou vzdelania. Obava pred stehnicizovaním a sprakticizovaním, ktorá zdobrazňuje len jednu stránku ľudskej osobnosti a koniec koncov túto osobnosť splošňuje, nie je vycucaná z prsta a bolo načas, že ju formuloval niekto, kto pracuje s človekom, t. j. spisovateľ. Príliš často nám totiž skutočný stav vecí zahmlievajú mŕtve výkazy a štatistiky, ktoré nevyjadrujú kvalitu, iba množstvo (a aj to niekedy veľmi iluzórne) a potom — ako pri tejto diskusii napríklad — vyjde najavo, že nie je všetko zlaté, čo sa blyští a že pod tzv. hrdými hláseniami a číslami sa často skrýva realita, plná protirečení, dezilúzií a deformácií. Nemylime teraz len na poslucháčov filozofickej fakulty, ktorým sa napr. filozofia scvrkla len na konspektový marxizmus a nemajú ani poňatia o tom, čo je to marxizmus v naozaj bojovej pozícii; máme na mysli celú orientáciu a systém vzdelávania a v širšom meradle systém myslenia vôbec, onú podivnú disciplínu bojzlivosti, ktorá uprednostňuje skôr zabehnú schému než vlastný názor. Sem kdesi smeroval vnútorný zmysel Karvašovho článku a škoda, že inak užitočná diskusia sa zväčša zachytávala len o jednotlivosti, ktoré sú možno zraniteľné, a nie o podstatu, ktorá znamená vážnu výstrahu. Naša poznámka chcela iba upozorniť na tento nepovimnutý aspekt Karvašovho článku.

(B)

APRÍL ● 1963

redakcia Sveta socializmu

odpovedala v 11. čísle na našu kritickú poznámku z 2. čísla SP o uverejňovaní Solženicynovej novely Jeden deň Ivana Denisoviča v živote a v Svete socializmu – stĺpčekom O čo išlo...? Na rozdiel od našej kritiky ich poznámka je nevecná, plná ekvilibristiky a zahmlievania problému. Fakty sú a zostávajú však jasné.

Uverejnenie Solženicynovej novely v literárnom mesačníku Novyj mir malo svoje politické a umelecké opodstatnenie i svoj zámer. Ak novelu uverejňovali aj v iných socialistických krajinách vždy v jednom literárnom časopise, iste aj to malo svoje opodstatnenie. Dokonca tak tomu bolo aj v Čechách. Pravdaže, u nás nestačilo (po dohovore na najvyšších miestach!!!) ani oznámenie v KŽ, že Solženicyna uverejnia SP. Teda nejde o nijakú „povýšenosť“, ani o to, že sme si „robili na Solženicyna právo,“ ide iba o dodržiavanie istých medziredakčných zvyklostí. A tie platia pre každého.

náborová súťaž SP

má svojho prvého výhercu. Stala sa ním Elena Milecová z Bratislavy. Knižnými darmi odmeňujeme Jána Mikužiaka z Chebu, Pavla Poláka z Dolného Kubína, A. Othera z Bratislavy, Stanislava Matláka z Bratislavy, Milotu Krúpovú z Bratislavy a Teofila Galbu z Banskej Bystrice.

Pretože nám k náborovej súťaži, pokiaľ ide o spôsob odmeňovania, prišlo viacero pripomienok, uvažujeme o niektorých zmenách v jej kritériách. Sledujte budúce čísla!

(red.)

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 • ČÍSLO 5

OBSAH

Otvorený list spisovateľským sväzom Bulharska, ČSSR, Juhoslávie, Maďarska, NDR, Poľska, Rumunska a SSSR	1
Laco Novomeský: Idúcky domov po rokoch a po spomienkach	7
Redakcia: Mobilizácia síl	13
Vincent Šíkula: Tancuj, tancuj	17
Medzinárodne o próze – Deň tretí	25
Ján Ondruš: Falošne	33
Jan Beneš: V štvrtok v noci	35
Tomáš Janovic: Ruka, Veľryba	43
Juraj Špitzer: Slovo na záver	46
Vladimír Lugovskoj: Cesta do hôr (prel. M. Ferko)	53
Viktor Koneckij: Ešte o vojne (prel. I. Králik)	60
Břetislav Truhlář: Urx a koncepcia socialistickej literatúry	73
Benjamin Tinák: Balada o koňoch, V táboře	83
Joze Felix: O francúzskom antirománe	84
Ilja Erenburg: Ľudia, roky, život (prel. Y. Gáfriková)	91
Jozef Tallo: Na výške úloh, Trestné oznámenia	98
Angelo Poliziano: Básne (prel. V. Turžány)	100
Sergio Civini: Nemý robotník (prel. M. Pažitka)	100
Domenico Rea: Capuccio (prel. M. Pažitka)	109
Tomáš Janovic: Malé výmysly	113
Halina Ivaničková: Čapkológické konfrontácie	114
Jenő Heltai: Kameň mudrcov (prel. J. Petrovič)	120
Kata Biathová: Syntéza umení	124
M. K.: Albert Dubout	132
Stanislav Šmatlák: Viac než prísľub	134
Peter Sever: Svetlá a tieň neorealizmu	136
Emil Lehuta: Příruční slovník náučný a niektoré sloveniká	137
Ivan Mojík: Pod hviezdami smrti a lásky	140
Pohľady na život, kultúru a umenie	142
Milan Kenda: Z anatómie	157
Tomáš Janovic: Aforizmy	157

V tomto čísle uverejňujeme ukážky zo svetovej monumentálnej maľby ● umelecké fotografie K. Belického ● kresby A. Dubouta ● obálku s použitím fotografií K. Belického navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

pred osemdesiatkou

Stojíme pred významným jubileom: Slovenské pohľady sa na budúci rok dožijú svojho 80. ročníka. A hoci nás od tohto bodu delí bezmála pol roka, redakcia (i preto, že sa prvé dve čísla budúceho ročníka prakticky zredigujú ešte tohto roku), už dnes si láme hlavu nad tým, ako sa čo najlepšie pripravíť na okrúhlu osemdesiatku, ktorá je u literárneho časopisu aj v širších medzinárodných súvislostiach dosť ojedinelou a vzácnou príležitosťou. V minulom čísle sme sa obrátili na našich čitateľov s otázkou, čo by v tomto ročníku najradšej čítali. Táto zvedavosť nemá byť akýmsi uľahčovaním si redaktorskej nápaditosti a fantázie. Chceme však aby sa na dotváraní ďalšej tváre nášho časopisu čoraz výraznejšie podieľali aj tí, ktorým je určený.

Pravda, nejde len o to, aby sa obsah a grafický vzhľad nášho časopisu stali v budúcom ročníku ešte pútavejšími a príťažlivejšími. Chceme tiež, aby si Slovenské pohľady podstatne rozšírili okruh svojich čitateľov. Jubilejný ročník má všetky predpoklady, aby sa v ňom náklad Slovenských pohľadov stal najvyšším za čias ich osemdesiatročnej tradície. Výška nákladu, prirodzene, nezávisí len od redakcie: súčasný záujem o Slovenské pohľady je taký, že terajší náklad nestačí uspokojiť všetkých záujemcov. Veríme však, že už v najbližších mesiacoch sa nám podarí zabezpečiť dostatočné množstvo papiera, aby sa mohla aspoň čiastočne rozšíriť naša odberateľská a čitateľská základňa. Neslobodno zabúdať, že najosvedčenejším prostriedkom, ako si zabezpečiť každé číslo Slovenských pohľadov, je prihláška na ich trvalý odber. Znova upozorňujeme na našu náborovú súťaž, ktorú akiste využijete na to, aby ste si jubilejný osemdesiaty ročník Slovenských pohľadov už dnes zabezpečili.

Redakcia

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 • ČÍSLO 6

OBSAH

Karol Minárik: Problémy rozvoja vedy	1
Viera Švenková: Keď leto vrcholí	9
Zdeněk Heřman: Kryštalizácia nových hodnôt v českej poézii pre deti	21
Benjamin Tinák: Hľadanie, Vyznanie, Hrobár na fakulte medicíny	26
Ján Szelepcsényi: Iba desať korún	29
Rudo Moric: Hlad po knihe či chlad ku knihe	34
Diskusia o problémoch knižnej distribúcie	38
Zuzana Suchánová: Růž neplatí	46
Oleg Sus: Orizmy	59
Dušan Haruštiak: Revolúcia dynamit, Strom, Kryptogram	60
Ladislav Granč: Obraz	63
Neznáme listy P. Jilemnického a E. Úrxa	66
Pavol Vongrej: Poznámky	73
Marián Városov: K tvorivému profilu P. Matejku	76
Jozef Tallo: Balada o veveričke	79
Vasilij Aksionov: Pomaranče z Maroka (prel. V. Baštová)	81
Bohdan Drozdowski: Básne (prel. J. Hvišč a I. Majík)	89
Iľja Erenburg: Ľudia, roky, život (prel. Y. Gáfriková)	92
Halina Ivaničková: Mnohosť klúčov	98
Jean-Paul Sartre: Múr (prel. V. Halenár)	101
Magda Gregorová: Problémy ľudského svedomia v diele A. Camusa	112
Albert Camus: Mor (prel. M. Gregorová)	115
Cigánska pieseň (prel. D. Banga)	126
Pavel Taussig: Jonatan, Až budem klasikom	129
M. K.: Saul Steinberg	131
Jozef Bžoch: Hľadanie ľudskej sympatie	132
Július Vanovič: Prózy malých cieľov	134
Jaroslava Blažková: Aké skvelé je byť mužom	136
Stanislav Šmatlák: Dobrý úmysel je už trochu málo	137
Karol Tomiš: Chýľo ľudskosti	139
Jozef Hvišč: J. Iwaszkiewicz po prvý raz	140
A. Doležalová-Vičková: Literáti a mandaríni	141
Pohľady na život, kultúru a umenie	144

Reprodukcie prác P. Matejku ● detské kresby ● karikatúry S. Steinberga ● obálku s použitím obrazu P. Matejku navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

OPRAVA. V minulom čísle na str. 139, 15. riadok zdala má znieť takto: „mladších českých dokumentaristov (461), keďže síce začínal v pražskom populárno-vedeckom filme, ale v posledných rokoch..." atď.

JUN • 1963

V májovom čísle Slovenských pohľadov položili sme našim čitateľom otázku, čo by chceli čítať v jubilejnom osemdesiatom ročníku Slovenských pohľadov. Z prvých odpovedí vyberáme:

„SP sa stali pre mňa časopisom, ktorý každý mesiac netrpelivo očakávam,“ píše nám Pavol Sedivý z Košíc. „Prirodzene, najradšej v nich čítavam preklady zahraničných autorov. Bol by som preto rád, keby ste v budúcom oslavnom ročníku predstavili nášmu čitateľovi takých autorov, ako sú Franz Kafka, Simone de Beauvoir, E. M. Remarque, J. D. Salinger, z našich by som najradšej čítal niečo nové od J. Johánidesa a P. Balghu.“

Podobne Kornel Kostka z Trenčína žiada viac prekladov. „Mali by ste uviesť viac satiry, aby v časopise viali čerstvé vetry smiechu. I viac špásovníctva by nezaškodilo. Ja osobne rubriku obrázkových vtipov zo sveta mám najradšej. V tomto smere mám konkrétne návrhy (napr. Leopold Bloom z Johannesburgu, Jim Hawkins z Austrálie). I domácim vtípom a kresbám viac priestoru, súdruhovia...“

„Pravideľne čítavam SP už tridsaťpäť rokov, ba mám aj staršie ročníky v knižnici,“ píše Fraňa Thomka z Martina. „Bárs sa mi i dnes vidia celkom súce, predsa len by sa nemalo zabúdať na ich slávnu tradíciu. A tak by som v osemdesiatom ročníku rád čítal riadky od pamätníkov, ale to už len na vás nechávam. Hádám by bolo aj náš starý Martin občas spomenúť.“

A napokon ešte z listu Vincenta Hrdého z Prahy: „Mám len jedno želanie: aby vás bolo dosť kúpiť. Lebo každý mesiac ťažko-horko (a niekedy i nie) zoženiem SP. Tu v Prahe, kde študujem, ich ani v stánku nemajú. Už som sa chcel prihlásiť aj na odber, ale neviem, či ešte prijímate nové prihlášky, keď je časopisu tak málo.“

Takýchto otázok, v ktorých sa čitatelia pýtajú na možnosť odberu SP, sme dostali niekoľko. Môžeme im oznámiť radostnú zpravu: počnúc týmto číslom podarilo sa nám zvýšiť náklad o ďalších tisíc výtlačkov. I keď je to počet – vzhľadom na rastúci záujem – nepatrný – tých, čo sa poponáhľajú, budeme môcť zaradiť od najbližšieho čísla medzi trvalých odberateľov.

Redakcia

OBSAH

Štefan Drug: DAV a davisti	3
Libor Knezek: Ako vychádzal DAV, Knihy DAVu	13
Jozef Valentovič: Spomienka na kolportovanie DAVu	22
Ivan Kupec: Requiem	24
Ladislav Mňazko: Guľka na vodomete	28
List III. sjazdu československých spisovateľov ÚV KSČ	35
Viliam Turčány: Zo sklárne, Džbány, xxx, Jesenné variácie	36
Jozef Tallo: O aristokratizácii umenia z pozície konzumenta	40
Vlastimil Milota: Kouzla, Planeta bouří, Vábení, Pokora, Říše tanků	49
Július Pašteka: Kafkovská mozaika	51
Franz Kafka: Majster hladovky (prel. P. Bžochová)	72
Ružena Grebeníčková: Franz Kafka a expresionizmus	78
Franz Kafka: Ortief (prel. P. Bžochová)	87
Eduard Goldstücker: Kafkov kurič	93
Franz Kafka: Poselidon, Susedná dedina (prel. P. Bžochová)	102
Elemér Terraí: Spor o vstupné vízum	103
Franz Kafka: Šaty, Poľovník Gracchus (prel. P. Bžochová)	107
Anton Hykisch: Máme strach pred strachom?	111
Milena Kirschnerová: Smelosť sebaopoznania a istota umeleckého činu	116
Július Noge: Niečo tu chýba	125
Ján Števec: Tatarkov človek na cestách	126
Jozef Bob: Iba na okraj	129
M. K.: László Réber	132
Pohľady na život, kultúru, umenie	134
Zuzana Suchánová: Růž neplatí (dokončenie)	150

V tomto čísle uverejňujeme faksimiliá DAVu ● reprodukcie plastík Jozefa Jankoviča ● litografie José Luisa Cuevasa ● fotografie Jiřího Janovského ● kresby Ivana Popoviča a László Rébera ● obálku navrhli Naďa Rappensbergerová a Tibor Hrabovský

JUL • 1963

© SLOVENSKÉ POHLADY 1963

prispievateľom a čitateľom

Zaplavuje nás množstvo príspevkov najrôznejšieho druhu: próz – päť, desať až výše stostáročných, množstvo básničiek od doteraz neznámych autorov, ktorí, najčastejšie celkom náhodne, napísali kdesi dve-tri básničky a ponáhľajú sa s nimi do SP, keď už nie hneď na uverejnenie, tak o posúdenie a radu.

Musíme zdôrazniť, že SP zastávajú dnes na Slovensku úlohu vrcholnej a v istom zmysle reprezentatívnej literárnej revue, ktorá má uplatňovať najnáročnejší výber a najvyššie hodnotiace kritériá; ak ich aj, nie z vlastných príčin, nemohli vždy naplniť prejavíť, budú ich programovo uplatňovať stále dôslednejšie a čoraz viac, najmä v impulzoch, ktoré im dáva prichádzajúci slávostný osemdesiaty ročník.

Na SP by mal teda myslieť autor, ktorý vie, čo chce; vie, že má čo povedať, a vie, ako to má povedať, autor už s určitou slovesnou kultúrou a istou vytvárajúcou sa koncepciou – na takomto autorovi redakcia bezpečne spozná, že má svoje tvorivé zázemie, svoje vlastné fondy, ktoré naznačujú, že to, čo poslal, nie je prvé ani posledné, že mu to otvára tvorivú perspektívu, a teda oprávňuje na uverejnenie. Na stránkach SP sa teda má nachádzať, čo nehabká, ale je už, samo o sebe, zrejmom, viditeľnou hodnotou.

Štruktúra čísel ani čitateľským požiadavkám nevyhovujú prózy väčšieho rozsahu ako 30 strán. Dlhšie prózy posielajte vydavateľstvám, odkiaľ dostanete podrobnejšie ohodnotenie, prípadne lekorskú radu.

Radi však privítame každý čitateľský ohlas, každý hodnotiaci, iniciatívny list od nášho čitateľa; takéto listy sú vždy užitočným a často radostným rozhovorom na diaľku; sú najlepším redakčným radcom.

Podobne náš zápisník čaká na každé dobré slovo, na každý pravdivý, kritický hlas zo života a kultúry. Vieme, že len dotykmi so životom, spoluiniciatívou svojich čitateľov vytvoríme z neho citlivé nervstvo nášho časopisu, v ktorom sa odrazí tvorivý pohyb problémov nášho života.

Redakcia

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 • ČÍSLO 8

OBSAH

Juraj Špitzer: Pravdu o Slovenskom národnom povstaní	1
Vladimír Holan: Smrť si jde pro básníka	5
Ladislav Mňačko: Záhrada mučenia	13
Milan Hamada: Integrácia človeka	28
Marián Kováčik: Básne	33
Korešpondencia DAVU	35
Rudo Moric: Hlboká orba	44
Július Vanovič: Storočná Matica	52
(n): Na okraj dvoch jánošíkovských výročí	55
Jozef Brezovský: Antipoézia	58
Jozef Tallo: Film a filmový autor:	59
O filme a o filmových autoroch okolo okrúhleho stola	65
M. Lasica – J. Satinský: Tri dni ma naháňali	73
Emil Lehuta: Šieste divadelné Karlove Vary	78
Jevgenij Jevtušenko: Básne (prel. R. Skukálek)	85
Zora Váľková: Nové spory – staré problémy	87
Julian Semionov: Zachráňte polárnu stanicu 9 (prel. V. Baštová)	90
Tomáš Janovic: Malé výmysly	95
Morvin Felheim: Americká próza v šesťdesiatych rokoch (prel. J. K.)	97
Juan Goytisola: Na pláži (prel. V. Oleríny)	101
Władysław Terlecki: Exhumácia (prel. B. Sedláková)	112
Mária Malíková: Slovo o naivnom umení	117
Bohuš Chmelík: Varíme zdravú, chutnú a hospodárne	121
M. K.: Zbigniew Lengren	123
Gabriel Viktor: Vylúčený, Efektívnosť	125
Milan Hamada: Tiež iba náhradná poézia	127
Július Vanovič: Eseje o vzbure a sne	128
Ján Pollák: Nové dejiny českej literatúry pre deti	129
Jozef Bžoch: Šalda záverečný?	131
Anton Hykisch: K šlabikárom zajtrajška	132
Vladimír Petrík: Viac ako korešpondencia	134
Igor Wasserberger: Premárnená príležitosť	135
(jk): Čosi nie je v poriadku	136
(c): Sympatická knižka	136
(–zo–): Dejiny anglickej literatúry	137
Pohľady na život, kultúru a umenia	138
Anton Hykisch: Naďa	150

V tomto čísle uverejňujeme reprodukcie výtvarných diel na jánošíkovské motívy ● ukážky z prác slovenských naivných umelcov ● fotografie P. Majerníka a K. Tomíka ● kresby Z. Lengrena a I. Popoviča ● obálku s použitím fotografie O. Brezina navrhl N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

AUGUST • 1963
© SLOVENSKÉ POHLADY 1963

viac ako nedomyslenosť

Našími literárnymi a kultúrnymi týždenníkmi už prebehli prvé reakcie na nedomyslenú vyhlášku Ministerstva školstva a kultúry, podľa ktorej vydavateľstvá znižujú počet tzv. recenzných výťažkov na tri až päť kusov. Neostáva nám nič iné, iba sa pripojiť k tomuto oprávnenému rozhorčeniu a čudovať sa spolu s ostatnými, že sa toto všetko deje v roku 1963.

Záver z tejto vyhlášky negatívne ovplyvní i našu redakčnú prácu. Prvý účinok sa už dostavil: vydavateľstvo Československý spisovateľ — jedno z mála pražských vydavateľstiev, ktoré nám posielali svoje recenzné výťažky — oznámilo redakcii, aby sme ďalej s recenznými výťažkami nepočítali, nezvyšuje mu ani pre všetky české literárne časopisy. Tým sa, pochopiteľne, mení na zbožné želanie každá snaha vytvárať prostredníctvom literárnej kritiky vedomie spoločného československého literárneho kontextu, konfrontovať výsledky oboch našich literatúr a zoznamovať slovenského čitateľa so súčasnou tvorbou českých spisovateľov. Nechceme týmto veci domýšľať v zmysle kultúrno-politických škôd, ktoré sa takto môžu pri zblížovaní našich národných kultúr napáchať, lebo ide o byrokratický zásah, ktorý tak isto pocíti slovenské vydavateľstvá. Salamúnske rozhodnutie Ministerstva školstva a kultúry postihuje všetkých: vydavateľstvá možnosti propagovať svoju produkciu, autora vypočúť si odbornú mienku o svojom diele, čitateľa dozvedieť sa čosi viac ako anotácie o knižných novinkách a literárne časopisy (a celú našu tlač, televíziu a rozhlas) organizovať svoje recenzné rubriky.

Setrít, hľadať rezervy je iste správne. Ale šetrenie má zmysel jedine vtedy, ak sa nim sledujú záujmy celospoločenské, ak sa domýšľajú všetky jeho možné eventuality, a predovšetkým — ak sa ním odklinajú naozaj nevyužitie rezervy. Uvedená vyhláška, pravdaže, vôbec nementí na skutočnosti, že vydavateľstvá musia naďalej povinne odvádzať ohodnotené väčšie množstvo voľných výťažkov rozličným úradom a ustanovizniám, ktoré knihy bez účinku, často bez toho, aby ich niekto prečítal, skladujú.

Sme právom zvedaví, čomu vlastne táto nedomyslená úprava sledovala. Propagácii a rozvoju literatúry iste nie.

Redakcia

SLOVENSKÉ POHĽADY ROČNÍK 79 ● ČÍSLO 9

OBSAH

Ján Pavlík—Gajdošík: Bojíme sa prievanu? . . .	1
Ján Ondruš: Oświęcimský oheň a oświęcimský popol . . .	4
Peter Karvaš: Z apokryfov . . .	6
Július Vanovič: Nielsen útek od filozofie . . .	16
Klára Jarunková: Jediná . . .	22
François duc de la Rochefoucauld: Sentencie a maximy (prel. A. V. a B. M.) . . .	28
Radoslav Selucký: Česi a Slováci . . .	32
Imre Forbáth: Aforizmy . . .	38
Vlado Bednár: Uhní, lebo ťa zadlávam . . .	40
Milan Hamada: O morálke a moralizovaní v literatúre . . .	55
Jacques Prévert: Básne (prel. V. Reisel) . . .	59
Ivan Okálí: Pravda a sila čísel . . .	65
Jozef Tallo: Mikrokamerton . . .	74
Ladislav Ťažký: Juhoslávia má všetko . . .	77
Milovan Ilić: Drobné myšlienky (prel. J. J.) . . .	78
Zoran Mišić: Súčasná juhoslovanská poézia (prel. D. K.) . . .	79
Oskar Davičo: Rozlúčka, Keď vravím — smrť a ťúbim (prel. A. Vrbáček a J. Buzássy) . . .	83
Miroslav Krleža: Zástavy (prel. A. Vrbáček) . . .	85
Gustav Krklec: Strach, Hmla (prel. P. Horav a A. Vrbáček) . . .	92
Stevan Raicković: Sloboda je osamelosť, Obraz v rodičovskom dome (prel. J. Jankovič a J. Majerník) . . .	93
Miroslav Bulatović: Červený kohút letí k nebu (prel. A. Vrbáček) . . .	95
Desanka Maksimovićová: Hľadám zľutovanie (prel. J. Jankovič a J. Majerník) . . .	107
František Benhur: Loktibrada pod Tatrami	108
István Király: Diskusné boje v maďarskej literatúre . . .	113
Miloš Pohorský: Diskusia o K. Čapkovi pokračuje . . .	119
Stanislav Šmatlák: Báseň ako chlieb . . .	124
Milan Hamada: Útok na konvencie . . .	125
Jozef Kot: Odvážny projekt s problémami . . .	126
Jozef Bžoch: Amerika očami básnika . . .	129
Michal Nadubinský: . . . a moja recenzia . . .	130
(jm) Školská knižnica . . .	131
(jm): Zázračná puška . . .	131
(J. B.): Hitlerovi generáli pod lupou . . .	132
(v): Trikrát talianska práza . . .	133
Prišlo do redakcie . . .	133
M. K.: Jozef Capek . . .	134
Pohľady na život, kultúru a umenie . . .	135
Anton Hykisch: Naďa (1. pokračovanie) . . .	149

V tomto čísle uverejňujeme reprodukcie prác M. Cunderlíka ● ukážky z juhoslovanského výtvarného umenia ● fotografie A. Lelčnera, A. Schina a F. Tomíka ● kresby M. Vaňka a V. Zábranského ● obálku s použitím fotografií A. Schina navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský.

SEPTEMBER ● 1963

© SLOVENSKÉ POHĽADY 1963

Redakcia Slovenských pohľadov v spolupráci so Slovenským literárnym fondom a SNR, odborom školstva a kultúry vypisuje pri príležitosti 80-teho ročníka Slovenských pohľadov

jubilejnú literárnu súťaž

v oblasti pôvodnej prózy, poézie a literárnej kritiky s týmito cenami:

A. PRÓZA: 1. cena 5000 Kčs, 2. cena 3000 Kčs, 3. cena 2000 Kčs.

B. POÉZIA: 1. cena 1300 Kčs, 2. cena 800 Kčs, 3. cena 400 Kčs.

C. LITERÁRNA KRITIKA: 1. cena 4000 Kčs, 2. cena 2500 Kčs, 3. cena 1000 Kčs.

PODMIENKY SÚŤAŽE: Súťaže sa môžu zúčastniť členovia i nečlenovia SSS. Súťaž je neanonymná a zaraďujú sa do nej všetky práce, ktoré redakcia uverejní v SP v priebehu jubilejného ročníka. V oblasti prózy sa budú hodnotiť poviedky, novely a reportáže, ktoré nepresahujú rozsah 20 strojom písaných strán. V oblasti poézie pôjde o jednotlivé dlhšie básne alebo o kratšie cykly v maximálnom rozsahu 200 veršov. V oblasti literárnej kritiky pôjde o literárnokritické štúdie, eseje, kultúrnopolitickú publicistiku, úvahy a pod. v rozsahu do 15 strojom písaných strán.

Práce posúdi porota, zložená zo zástupcov redakcie, SSS a SLF. Zvlášť sa bude prihliadať na tvorbu, ktorá s prenikavým mysliteľským zaujatím a novosťou umeleckého stvárnenia nastojuje závažné etické problémy súčasného socialistického človeka.

Príspevky posielajte s označením **SÚŤAŽ** najneskôr do 1. 11. 1964 na adresu redakcie.

Redakcia

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 ● ČÍSLO 10

OBSAH

Jozef Kot: Prvé predstavenie	1
Miroslav Válek: Poviedka s osou	3
Milan Hamada: Úvaha trochu osobná	4
Ján Johanides: Spomienka na upokojenie	12
Július Vanovič: O ľudskú totalitu v mladšej próze	27
Tomáš Janovic: Margaréty, Okuliare	32
Dušan Kužel: Ist do podstaty	34
Jozef Kot: Smrť futbalového rozhodcu	36
Mikuláš Kováč: Básne	42
Ladislav Ťažký: O mladých, tvorbe a o politike	47
Jaroslava Blažková: Mínusky	49
Peter Balgha: Hovorí pravdu	54
Miroslav Kostka: Ars poetica, Linka, Literária	57
Ján Johanides: Glosa	60
Jaroslava Blažková: Literatúra je smelá vec	65
Ján Lenča: Lampáš, Balada o drevorubačovi, Tajomstvo, Rozprávka pre najmenších, Starodávna legenda	66
Peter Balgha: Miesto na zemi	70
Anton Hykisch: Niet úniku pred myslením	74
Václav Cerný: Hrst poznámok o kaľkovskom románe a o Kafkovom svete	80
Henri Michaux: Z básní a z krátkych próz (prel. A. Marenčin)	97
Magda Gregorová: Simone de Beauvoir a jej memoáre	102
Simone de Beauvoir: Trio, Pozvaná (prel. Magda Gregorová)	105
Andrej Voznesenskij: Básne (prel. M. Ferko)	112
Stefan Żółkowski: Návrhy na kritickú úvahu (prel. J. Sedláč)	117
Kazimierz Brandys: Z listov pre pani Z	124
Viola Cigerová: Chvíľka s Denisom Diderotom	131
Milan Hamada: Skutočnosť a konvencie	134
Michal Nadubinský: Zbytočná strata krvi	135
Jozef Bob: Konjunktúra 1963	136
Bohuš Kováč: Román o Michelangelovi	138
Štefan Janík: Iba zaostávanie?	139
Anton Hykisch: Každému ekonomika	140
Šk.: 2 X z Akadémie	141
Pohľady na život, kultúru a umenie	142
Anton Hykisch: Naďa (2. pokračovanie)	152

V tomto čísle uverejňujeme reprodukcie prác A. Eckerda a D. Valuckého ● umelecké fotografie A. Leixnera, P. Majerníka a F. Tomíka ● kresby V. Záborského ● obálku s použitím práce A. Eckerda navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský ● Na 4. strane obálky sú použité kresby V. Záborského.

OKTÓBER ● 1963

© SLOVENSKÉ POHLADY 1963

Redakcia Slovenských pohľadov v spolupráci so Slovenským literárnym fondom a SNR, odbor školstva a kultúry, vypisuje pri príležitosti 80.-teho ročníka Slovenských pohľadov

jubilejnú literárnu súťaž

v oblasti pôvodnej prózy, poézie a literárnej kritiky s týmito cenami:

A. PRÓZA: 1. cena 5000 Kčs, 2. cena 3000 Kčs, 3. cena 2000 Kčs.

B. POÉZIA: 1. cena 1300 Kčs, 2. cena 800 Kčs, 3. cena 400 Kčs.

C. LITERÁRNA KRITIKA: 1. cena 4000 Kčs, 2. cena 2500 Kčs, 3. cena 1000 Kčs.

PODMIENKY SÚŤAŽE: Súťaže sa môžu zúčastniť členovia i nečlenovia SSS. Súťaž je neanonymná a zaraďujú sa do nej všetky práce, ktoré redakcia uverejní v SP v priebehu jubilejného ročníka. V oblasti prózy sa budú hodnotiť poviedky, novely a reportáže, ktoré nepresahujú rozsah 20 strojom písaných strán. V oblasti poézie pôjde o jednotlivé dlhšie básne alebo o kratšie cykly v maximálnom rozsahu 200 veršov. V oblasti literárnej kritiky pôjde o literárnokritické štúdie, eseje, kultúrpolitickú publicistiku, úvahy a pod. v rozsahu do 15 strojom písaných strán.

Práce posúdi porota, zložená zo zástupcov redakcie, SSS a SLF. Zvlášť sa bude prihliadať na tvorbu, ktorá s prenikavým mysliteľským zaujatím a novotou umeleckého stvárnenia nastojuje závažné etické problémy súčasného socialistického človeka.

Príspevky posielajte s označením **SÚŤAŽ** najneskôr do 1. 11. 1964 na adresu redakcie.

Redakcia

■ ■ ■

OPRAVA. Prosíme našich čitateľov, aby si v recenzii M. Pohorského Diskusia o K. Čapkoví pokračuje (SP, č. 9) opravili na str. 122 27. riadok zhora druhého stĺpca takto: „pátečníků“; stráca sa fenomén niekto“

V tomto čísle uverejňujeme reprodukcie prác sovietskych avantgardných umelcov S. Ejzenštejna, B. Kudojarova, El Lisického, K. Maleviča, A. Rodčenka, I. Šagina, bratov Vesninovcov a D. Vertova ● kresby N. Rappensbergerovej ● satirické kresby V. Záborského ● fotografie A. Leixnera a R. Sehina ● obálku navrhli N. Rappensbergerová a T. Hrabovský

SLOVENSKÉ POHLADY ROČNÍK 79 ● ČÍSLO 11

OBSAH

Redakcia: Dve retrospektívy	1
Boris Pasternak: Noc (prel. L. Novomeský a J. Ferenčík)	2
Štefan Drug: DAV a Sovietsky sväz, Anketý DAVu o Sovietskom sväze	4
Peter Jilemnický: Kalendárový príbeh, O slovenskej literatúre medzi kirgizskými spisovateľmi	15
Libor Knězek: Slovensko-Kirgizia 1931	19
Vladimír Majakovskij: Tak sa zo mňa stal pes, Nič nechápu (prel. R. Skukálek)	20
Vasil Choma: Pri počiatkoch	22
Andrej Belyj: Návrat (prel. R. Dvořáková-Ziaranová)	26
Velemir Chlebnikov: Mlat (prel. M. Ferko)	32
S. M. Trefjakov: Bert Brecht (prel. V. Marušiaková)	34
Boris Pasternak: Z veršov (prel. L. Novomeský a J. Ferenčík)	36
Boris Pilňak: Smrti (prel. V. Marušiaková)	39
Anna Achmatovová: Básne (prel. R. Skukálek)	44
Michail Zoščenko: Galaša, Krádež (prel. V. Marušiaková)	46
Jaroslava Blažková: O výlete do starých čias, o mojej generácii a tiež niečo o zdrojoch inšpiračných	50
Osip Mandelštam: Tristia (prel. J. Mihalkovič)	53
Emmanuel Kazakevič: Z denníkov (prel. Št. Janík)	55
Jurij Levitanskij: Básne (prel. J. Mihalkovič a Ľ. Feldek)	59
I. Iff. — J. Petrov: Intrigy (prel. I. Králik)	62
Ivan Bystřina: O umení z pozície spotrebiteľa	64
Miroslav Holub: Jezdci, A čo je nového	69
Peter Balgha: Miesto na zemi (1. pokračovanie)	71
Nedokončená diskusia	81
Guillaume Appollinaire: Naprieč Európou (prel. P. Bunčák)	88
Ivan Sviták: Experimenty s románom	91
Ivan Diviš: Kto má žizeň	105
Gabriel Viktor: Nox et solitudo	106
Ján Sedláč: O probléme zaangažovania, literárnom nihilizme a o zmysle literatúry	108
M. Lasica — J. Satinský: Nezmar	113
Július Noge: Iba na povrchu	116
Juraj Furdík: Z čias vojny	117
Henrich Piško: Dve tváre všedného dňa	118
Jozef Bob: Baladická novela	120
Ondrej Sliacky: Návrat Alfonza Bednára	121
(c): Malá dobrá provokácia	121
O. S.: Sympatická kniha	122
(v): Zlatá ruža	122
(Ľ.): O sotire podstatne a vtipne	122
—the—: Kniha o Mejercholdovi	123
JB: Ešte o vojne	123
Peter Horňák: Vyslanci nudy	124
Ľj: Sociálny román	125
Pohľady na život, kultúru a umenie	128
Anton Hykisch: Naďa (3. pokračovanie)	142

NOVEMBER ● 1963
© SLOVENSKÉ POHLADY 1963

pred novým ročníkom

Počnúc januárovým číslom prestáva pri našom časopise pracovať redakčná rada a nahradí ju aktív stálych spolupracovníkov. Nepochybne redakčná rada ako kolektívny orgán vykonala najmä v minulosti významnú misiu pri spoluvytváraní profilu časopisu. No prudký vývin literatúry v posledných rokoch, rozšírenie záujmových oblastí časopisu, ako aj nepretržitý prílív nových autorov, ju čoraz väčšími odsudzovali do úlohy pasívneho pozorovateľa, ktorého dosah na praktickú redakčnú činnosť bol čoraz slabší. Ťažisko práce redakčnej rady sa postupne zúžilo iba na poradnú činnosť, prípadne na zhodnotenie už vykonanej práce, menej na konkrétnu pomoc redakcii. Aktív stálych spolupracovníkov má byť predovšetkým i realizátorom jednotlivých námetov a podnetov. Nejde teda o orgán reprezentatívny – ako tomu bolo doteraz, ale o zoskupenie tých prispievateľských síl, ktoré redakcia pokladá za svojich úmeňových autorov, ktoré najlepšie spĺňajú jej program literatúry a ktoré budú viedieť čiernou prispievateľskou robotou tento program aj uskutočňovať. Aktív stálych spolupracovníkov, pravdaže, neznamená zúženie alebo uzatvorenie prispievateľského okruhu. Aktív stálych spolupracovníkov nie je nemenný a bude sa podľa okolností a zámeru jednotlivých čísel dopĺňať. Napokon, miesto v aktív stálych spolupracovníkov neznamená privilegované postavenie, patent na nekritické uprednostňovanie ani imunitu pred kritikou. Tak ako doteraz, stránky Slovenských pohľadov ostávajú otvorené pre všetkých autorov, ktorých tvorba vyhovuje požadovaným nárokom. Rozhodujúcim kritériom ostáva kvalita, a toto kritérium chceme uplatňovať v nastávajúcom ročníku oveľa dôslednejšie – tým viac, že Slovenské pohľady sa stávajú výberovou revue našej a zahraničnej literatúry.

Ostáva poďakovať členom redakčnej rady za ich doterajšiu činnosť a vysloviť presvedčenie, že novou organizáciou redakčnej spolupráce podarí sa podstatne skvalitniť obsah nášho časopisu. Nastávajúci osemdesiaty ročník nás na to zaväzuje.

Redakcia

OBSAH

Anketa o literatúre 1963 (A. Mráz, V. Petrík, K. Rosenbaum, P. Števček)	1
Laco Novomeský: Kondotier, To strašlivé	6
Milan Hamada: Novomeský básnik	8
Július Barč-Ivan: Koniec (III. dejstvo)	13
Július Vanovič: Črta k portréту Júliusa Barča-Ivana	21
Peter Balgha: Mesto na zemi (dokončenie)	23
Elena Antalová: Bez podpisov	31
Magda Gregorová: Chvála literatúry	32
Marginalie (J. Kot, M. Hamada, M. Šútovec)	40
Wolfgang Weyrauch: Pripravy na zavraždenie tyrana (prel. J. Lenčo)	43
Hansjörg Jerger: Lyrická vlna (prel. G. Mačugová)	49
Z novej nemeckej poézie (prel. L. Simon)	53
Alain Robbe-Grillet: Čím merať vynálezcu miery (prel. A. Kalinová)	58
Andrej Plávka: Nad hrobom cimbalistu, Štyridsaťročná	61
Daňo Okáli: Poznámky k diskusi o avantgarde	62
Tibor Déry: Láska (prel. J. Petrovič)	71
Ján Sedláček: Proti konvencii života i poézie	57
K. I. Gałczyński: Piesne (prel. J. Stacho)	83
Peter Faltin: Montaggio in memoriam Anton Webern	86
Anketa Weber a hudba dneška (E. V. Denisov, P. Dessau, M. Kelemen, P. Kolman, L. Kupkovič, W. Lutoslawski)	91
Jerzy Krzysztos: Zlatá svadba, (prel. P. Wincer)	94
Veselin Chančev: Básne (prel. M. Ferko)	96
Peter Hrivnák: Rakúska literatúra	98
Andreas Okopenko: Medea (prel. J. Buzássy a Peter Hrivnák)	102
Walter Toman: Busseho svetové divadlo, To ešte boli časy. Tak sme obaja v brnení (prel. P. Hrivnák)	104
Georges Braque: O sebe (prel. P. Wincer)	109
Vasile Rebreanu: Dom, Večera (prel. M. Resutik)	112
Halina Ivaničková: Ešte k dejinám svetovej literatúry	114
Pavel Taussig: Prijímací rozhovor, Heslom vpred!	118
Igor Wasserberger: O džezze	120
Edo Tichý: Fredo	124
Milan Hamada: Od záznamov k tvorbe	126
Jozef Bob: Vykonštruovaná konfrontácia	128
Břetislav Tuháň: Príbeh bezbranného človeka Mikuláša Gašparíka: Šafárikove dejiny v slovenčine	130
Ivan Majík: Nad slovenským Hikmetom	132
Krátké recenzie	133
Vlastimil Herold: Karikatúry	136
Pohľady na život, kultúru a umenie	138
Anton Hykisch: Naďa (dokončenie)	148

V tomto čísle uverejňujeme ukážky z prác R. Uhra ● prierez tvorbou G. Braqua ● karikatúry V. Herolda ● obálku a novoročenku navrhol I. Popovič

OPRAVA. Prosíme čitateľov, aby si v článku V. Chomu: Pri počiatkoch (č. 11, str. 22) opravili začiatok druhého odstavca takto: „Nie je to náhoda, ale výsledok obrodzujúcich tendencií“ atď.

DECEMBER • 1963
© SLOVENSKÉ POHLADY 1963